J. PAUKŠTIENĖ LIETUVĖS

dėtinės į savo namus. Ta proga jis būdavo apsirengęs puošniausiais rūbais, išsitepęs kvapniausiais aliejais. Nuotaka, palaidais, iškvėpintais plaukais, pridengta šydu ir išpuošta kiek tik tėvų materialinis išteklius leido, būdavo sodinama į neštuvus ir pulko draugių lydima vykdavo į savo būsimo vyro, ar, tikriau, į vyro tėvų namus. Po jungtuvių jaunoji pora atsiskirdavo nuo tėvų ir patys kurdavosi gūžtą sau ir savo būsimiems vaikams. Kai procesija, lydinti jaunąją, atvykdavo — jaunojo tėvai sukalbėdavo tradicinį palaiminimą, jaunoji su savo draugėmis būdavo nuvedama į jai skirtą patalpą, o jaunasis palikdavo žaisti ir šokti su svečiais.

Kitą dieną iki pavakarės svečiai ir jaunasis vėl žaisdavo ir šokdavo, valgydavo ir gerdavo. Dienai baigiantis, pamergių lydima, būdavo atvedama jaunoji ir sodinama į tam tikslui paruoštą krėslą. Visos pamergės, kurių paprastai būdavo dešimt, rankose laikydavo lempas, jos kartu su jaunąja dainuodavo tradicines dainas ir laukdavo ateinant jaunikio. Temstant ar ir visai sutemus ateidavo jaunasis. Nuotakos palydovės užsidegdavo turimas su savim lempas — didelė gėda būdavo toms, kurių lempoms pritrūkdavo aliejaus... Šį vestuvių momentą Kristus yra panaudojęs prilyginime apie išmintingas ir neišmintingas merginas, laukiančias atvykstant jaunikio. Jauniesiems pasišalinus vestuvių puota būdavo tęsiama toliau, ji tęsdavosi septynias dienas, kartais dar ilgiau, nenuostabu, kad pritrūkdavo vyno...

Moteriai skirtoji padėtis visuomenėje Izraelyje buvo gana žema. Rabinai patardavo vyrams kiekvieną dieną dėkoti Dievui, kad jie gimė vyrais, o ne moterimis. Moterys nevalgydavo kartu su vyrais: vyrams valgant jos stovėdamos jiems patarnaudavo, gatvėje ar šventvkloje jos turėjo laikytis atstu nuo vyrų: buvo laikoma labai netinkamu dalyku gatvėje vyrui kalbėti su moteria, o vpatingai su savo žmona. Galima suprasti kaip apaštalai nustebo pamatę Jėzų prie šulinio besikalbant su moteria ir dar samariete...

Bet siaurame šeimos ratelyje moteris, nors beveik visiškai priklausoma nuo vyro, buvo aukštai vertinama, vertinama daugiausia dėl to, kad ji sugebėjo gerai atlikti sudėtingus namų darbus. Ji verpė, audė ir siuvo savo šeimai rūbus, ji kiekvieną dieną girnomis malė grūdus, kepė duoną ir gamino kitą maistą. Pats pagrindinis ir pats svarbiausias žydų maistas buvo duona — turtingieji valgė kvietinę, o neturtingieji tenkinosi miežine. Kepdavo ją nedidelėje krosnelėje, mažais, apvaliais kepaliukais. Iš stambiai sumaltų miltų virdavo kruopas ar košę, o iš pačių geriausiųjų kepdavo pyragus, tešlą paskaninant kmynų, cinamonų ar mėtų kvapais. Iš krakmolo ir medaus darė saldainius, karvių pienas buvo retas dalykas, dažniausia tenkinosi ožkų pienu, iš kurio moterys mokėjo pasigaminti ir sūrių, o rūgščią grietinę supylusios į odinį maišelį, smarkiai kratydamos pasidarydavo sviesto. Plačiai ir gausiai buvo vartojamas medus ne tik maisto, bet ir medicinos reikalams. Labai daug valgė daržovių, ypač agurkų, svogūnų ir česnakų, labai mažai mėsos. Jos pakankamai turėjo tik turtingieji, biednuomenė pasipjaudavo kokį gyvulį tik švenčių ar didesnių iškilmių progomis. Neturtingiesiems daug labiau buvo prieinama žuvis. Ji būdavo sūdoma ar džiovinama ir valgymui įvairiais būdais paruošiama, ir jos Izraelyje buvo gausu. Visas virimas — kepimas buvo pagrįstas aliejum. Palestinoje augo daug alyvmedžių, tad aliejaus ne tik kad netrūko, jį net eksportuodavo.

Kaip ir kiekviena kasdieninio gyvenimo smulkmena, taip ir maisto paruošimas bei pagaminimas buvo saistomas įvairiais religiniais nuostatais bei nurodymais ką galima valgyti, o kas draudžiama, ir peržengimas tų taisyklių buvo skaitomas dideliu nusikaltimu. Kiauliena pav. buvo griežtai uždrausta, nevalia buvo valgyti ir kiškio (zuikio) mėsos. Kiekvieno, kad ir leidžiamo valgyti, gyvulio mėsa buvo skaitoma nešvari (nekošer), jeigu gyvulį papjovus nebuvo tinkamai nuleistas jo kraujas.

* *
*

Daugybė ryšių siejo Jėzų su Izraelio tauta, bet deja, To tauta Jį atstūmė, nes Jis buvo ne toks Mesijas kokios jie laukė.

Žydų gyvenimą Kristaus laikais yra aprašęs Henri Daniel-Rops, žymus katalikų rašytojas ir Prancūzų Akademijos narys. Rašant šį rašinį ta knyga ir buvo pasinaudota.

PETRONĖLĖ ORINTAITĖ

TREMTINIO GIESMĖ

Mes benamiai klajūnai keleiviai —
išdraskyti namų židiniai...
Daužo viesulai tremtinio laivą,
kur nublokš? — nežinai...

Debesėli, man skleiski padangtę,
šiurpią naktį žvaigždė tepaguos,
ir sapnuosime tėviškės slenkstį,
tartum saulę danguos...

Mes giedosim gyvybę tėvynės,
ir kovos pažadai — lig mirties...
Zėri Nemunas ten sidabrinis,
ir šilai Siesarties...

Ak, budėsim už gintaro krantą,
už pavasarį laisvo želmens,
broliai nuoskaudą karčią iškentę
vėl gyveniman žengs...

Amžinai Lietuvoj mūsų širdys
lino žiedu pro šalną plastės,
laisvės ilgesio taurę pripildys
žiburiai ateities...

Girdim Varpą — giesmė Vilniuj skardi,
Paneriai kvepia sodų žiedais,
ir maskolių vergystę suardom
Balto Vyčio kardais...

E. VYDIENĖ

PRIE KARSTO

Ko verkiat, ko raudat dukros ir sūnūs?
Ko braukiate ašaras marčios ir žentai?
Jau niekad nepūsiu aš namų dūmus...
Jaunyste težydi senieji namai.

Ką veiksiu aš stagaras žydinčioj žemėj?
Drugeliai ir bitės manęs nelankys,
Tik degs mano kūnas pakilusioj saulėj
Braškės mano kaulai, juos vėjas lankstys.

Laimingas ilsiuosi tarp gėlių trapiųjų,
Su jomis keliausiu į žemės įsčias.
Jau peržengiau slenkstį žmonių mirtingųjų,
Jau matau didžiosios paslapties laukus.

Ko verkiat, ko raudat? Juk gėlės man žydi
Švelniai priglūdę prie mirties šaltos,
Niekam neregėti sodai mane lydi
Juose po kelionės ramiai aš ilsiuos.

Pakilsiu aš vėliai iš žemės krūtinės
Nei medis išdžiuvęs išleisiu šakas,
Su jumis dainuosiu dainas lopšines,
Jūs garbinsit mano jaunystės jėgas.

Ko verkiat, ko raudat? Esu aš laimingas,
Nes paslaptį didžią aš menkas žinau:
Nepražydės tiems žiedas dangaus stebuklingas
Kurių žvilgsnis tesiekia slenksčio išdidaus.

J. PAUKŠTIENĖ — PRIE AUKURO

A. PRIŽGINTAITĖ

PĖDOS PUSNY

Tiktai pėdos pusny mano žingsniai šioj žemėj
užpustytos išnyks... Jokio ženklo, žymių —
Ir kai vasaros vėjas ten pienę kedens,
kas beklaus kas praėjo taku apsnigtu? —

Skolintoj valandoj tiktai savąjį džiaugsmą,
Tiktai savąjį skausmą, man rodos, nešu — —
Šitaip niekad, taip niekas!, savyje aš kartoju;
bet kuo skiriasi kapas kapuos iš kitų —